
**Έρευνα για την προσβασιμότητα των τυφλών
και των ατόμων με περιορισμένη όραση στους
Δικτυακούς Τόπους των Ελληνικών
Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών**

Γαρουφάλλου Εμμανουήλ

Κολοβού Ευαγγελία

Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης,
ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης

E-mail: garoufallou@yahoo.co.uk

Δομή της παρουσίασης

- Μεθοδολογία
  - Βιβλιογραφική Επισκόπηση
  - Αξιολόγηση των ΔΤ των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών
  - Έρευνα με ερωτηματολόγιο
  - Εργαλεία ελέγχου προσβασιμότητας
  - Έλεγχος προσβασιμότητας των ΔΤ των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών
  - Συμπεράσματα και προτάσεις
  - Επίδειξη προγραμμάτων
-

Μεθοδολογία

Σκοπός

Αξιολόγηση των ΔΤ των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και έλεγχος προσβασιμότητάς τους για άτομα με προβλήματα όρασης

Στόχοι

- Παρουσίαση της διεθνούς και ελληνικής πραγματικότητας σε θέματα προσβασιμότητας ιστοσελίδων
  - Συγκέντρωση στοιχείων για τον σχεδιασμό των ΔΤ των βιβλιοθηκών και τους χρήστες με προβλήματα όρασης
  - Καταγραφή προτύπων και εργαλείων ελέγχου προσβασιμότητας
  - Δημιουργία οδηγού για τον σχεδιασμό προσβάσιμων Δικτυακών Τόπων για τις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες
-

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

- Οι ΔΤ των βιβλιοθηκών τις έβγαλε από την απομόνωση (π.χ. γεωγραφική) και εντατικοποίησε τον «ανταγωνισμό» μεταξύ τους
- Ο ΔΤ μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης είναι η ίδια η βιβλιοθήκη (προσφέρει πληροφορίες για τη λειτουργία της, το υλικό της, παρέχει υπηρεσίες, διαθέτει υλικό που δεν υπάρχει στο χώρο της βιβλιοθήκης, κ.λπ.)
- Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους απομακρυσμένους χρήστες της βιβλιοθήκης
- Ποσοστό των χρηστών του ΔΤ μιας βιβλιοθήκης αποτελείται από άτομα με προβλήματα όρασης

Ορισμός της προσβασιμότητας

- «Η ιδιότητα του συστήματος Η/Υ, στο οποίο έχουν προστεθεί κατάλληλα προγράμματα ή εφαρμογές, προκειμένου αυτό να καταστεί εύκολο στο χειρισμό από άτομα με ειδικές ανάγκες» [Δεσπότης 1999]
- Η προσβασιμότητα είναι μια από τις **Καθοριστικές αρχές του Διαδικτύου**
- Η ευκολία ανάκτησης των πληροφοριών ενός ΔΤ και ο τρόπος με τον οποίο προβάλλονται καθιστούν έναν ΔΤ προσβάσιμο από τους χρήστες με προβλήματα όρασης
- Στυλ ή Λειτουργικότητα;
- Η ύπαρξη γραφικών δημιουργεί επιπρόσθετες δυσκολίες πρόσβασης για τους χρήστες με προβλήματα όρασης
- Παροχή του ΔΤ και σε μορφή μόνο κειμένου (text-only)

-
- Μ. Βρετανία, Η.Π.Α.: νομική κατοχύρωση του δικαιώματος στην προσβασιμότητα
  - Πρότυπα προσβασιμότητας:
    - Web Content Accessibility Guidelines (Web Access Initiative-WAI, τμήμα του World Wide Web Consortium-W3C),
    - Section 508 of the Rehabilitation Act (Access Board),
    - See It Right (Royal National Institute for the Blind-RNIB)
  - Έρευνα για θέματα προσβασιμότητας:
    - NoVA (Non-Visual Access to the Digital Library) (CERLIM, UK),
    - REVIEL (Resources for Visually Impaired Users of the Electronic Library) (CERLIM, UK),
    - TESTLAB (E.U.)
-

Η ελληνική πραγματικότητα

- Ανάπτυξη σχετικής βιβλιογραφίας
  - Έλλειψη παροχής υπηρεσιών για τα άτομα με προβλήματα όρασης από τις βιβλιοθήκες
  - ACCELERATE (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας)
  - ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ (speech synthesizer) (Ομάδα Ομιλίας του Πανεπιστημίου Αθηνών)
  - Ελάχιστες βιβλιοθήκες διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή για τα άτομα με προβλήματα όρασης
-

Αξιολόγηση των ΔΤ των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών 1

- Η αξιολόγηση των ΔΤ έγινε με βάση διεθνή κριτήρια και οδηγούς. Τα κριτήρια που επιλέχθηκαν ήταν:
- Σκοπός
  - Σαφής διατύπωση του σκοπού και του κοινού στο οποίο απευθύνεται η βιβλιοθήκη
- Περιεχόμενο
  - Πρωτογενές ή/και δευτερογενές υλικό
  - Ολοκληρωμένο ή υπό κατασκευή
- Ακρίβεια
  - Συμφωνία γραμματικών και συντακτικών κανόνων
  - Περιγραφές περιεχομένου για πίνακες, διαγράμματα, γραφικά, κ.λπ.

Αξιολόγηση των ΔΤ των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών 2

■ **Επικαιρότητα**

- Παροχή ημερομηνιών δημιουργίας, Πνευματικά δικαιώματα
- Τελευταία ενημέρωση του ΔΤ
- Παροχή ενεργών συνδέσμων

■ **Πρόσβαση**

- Προβολή του ΔΤ σε περισσότερες από μία γλώσσες
- Επιλογή προβολής μόνο κειμένου (text-only)
- Ταχύτητα “φόρτωσης” του ΔΤ
- Παροχή συνδέσμου άλλων ΔΤ προς το δικό μας
- Ευρετηρίαση από μηχανές αναζήτησης
- Δωρεάν πρόσβαση, εγγραφή του χρήστη, χρήση κωδικού

Συμπεράσματα 1

- Η πλειοψηφία των ΔΤ παρέχουν πληροφορίες για τον σκοπό και το κοινό στο οποίο απευθύνονται
  - Παρέχουν κυρίως πρωτογενές υλικό
  - Βασικές ηλεκτρονικές υπηρεσίες: OPAC, ηλεκτρονικά περιοδικά και βάσεις δεδομένων
  - Παροχή εξωτερικών συνδέσμων (προς άλλες βιβλιοθήκες, εκπαιδευτικά ιδρύματα, δημόσιους οργανισμούς, πληροφοριακές πηγές, κ.α.)
  - Ευρετηρίαση από μηχανές αναζήτησης/Καταλόγους, όπως Google, AltaVista, Yahoo, In.gr και Robbie
-

Συμπεράσματα 2

- Η πλειοψηφία των ΔΤ προβάλλεται στην ελληνική και αγγλική γλώσσα (με περιορισμένο αριθμό κειμένων)
  - Υψηλές ταχύτητες κατά την πλοήγηση
  - Ελεύθερη πρόσβαση
-
- Οι μισοί περίπου ΔΤ δεν προβάλλουν καμία ημερομηνία ενημέρωσης, οι άλλοι μισοί προβάλλουν την ημερομηνία ή/και το έτος δημιουργίας ή τελευταίας ενημέρωσης
  - Υπάρχουν ιστοσελίδες υπό κατασκευή
  - Έλλειψη της δυνατότητας προβολής μόνο κειμένου των ΔΤ
  - Έλλειψη περιγραφικών στοιχείων για τα γραφικά
-

Έρευνα με ερωτηματολόγιο

- 1η ενότητα: Γενικά στοιχεία (Έτος δημιουργίας & αναδιοργάνωσης του ΔΤ, συχνότητα ενημέρωσης, κ.λπ.)
  - 2η ενότητα: Σχεδιασμός του ΔΤ της βιβλιοθήκης & ηλεκτρονικές υπηρεσίες (Υπεύθυνος σχεδιασμού, ηλεκτρονικές υπηρεσίες, σημαντικότερες ιστοσελίδες, κ.λπ.)
  - 3η ενότητα: Χρήστες με προβλήματα όρασης & τυφλοί (Στατιστικά στοιχεία, αναφορά στην πολιτική της βιβλιοθήκης, μέριμνα κατά τον σχεδιασμό του ΔΤ, κ.λπ.)
  - 4η ενότητα: Προσωπικά στοιχεία (Φύλο, ηλικία και θέση εργασίας στην βιβλιοθήκη)
-

Συμπεράσματα 1

- 23 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες (62,2%) συμμετείχαν στην έρευνα
  - Ολοένα και περισσότερες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες δημιουργούν ολοκληρωμένους ΔΤ
  - Ο σχεδιασμός έγινε αποκλειστικά από πληροφορικούς (43,5%) ή σε συνεργασία με βιβλιοθηκονόμους (39,1%)
  - Έλλειψη εκπαίδευσης σε θέματα σχεδιασμού ιστοσελίδων (82,6%)
  - ΟΡΑC, ηλεκτρονικά περιοδικά και βάσεις δεδομένων είναι οι κυριότερες ηλεκτρονικές υπηρεσίες
  - Μικρός αριθμός χρηστών με προβλήματα όρασης (0-5%)
  - Δεν υπάρχει αναφορά γι' αυτήν την ομάδα χρηστών στις πολιτικές του 82,6% των βιβλιοθηκών
-

Πίνακας 1: Συχνότητα ενημέρωσης του ΔΤ

	Απαντήσεις	Ποσοστό %
Όταν προκύπτουν νέα δεδομένα / Κάθε 2 εβδομάδες	9	39,1
Κάθε 1 χρόνο	5	21,7
Κάθε εβδομάδα	4	17,4
Κάθε μήνα	1	4,3
Κάθε 3 μήνες	1	4,3
Κάθε 6 μήνες	1	4,3
Ποτέ	2	8,7

Πίνακας 2: Παρεχόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες

	Απαντήσεις	Ποσοστό %
ΟΡΑC	22	95,7
Βάσεις δεδομένων	21	91,3
Ηλεκτρονικά περιοδικά	20	87
Ηλεκτρονικό πληροφοριακό γραφείο	9	39,1
Ηλεκτρονικά βιβλία	5	35,7
Ψηφιακό υλικό	4	28,6
Διαδανεισμός	4	28,6
Θεματικές πύλες	3	21,4
Δίκτυο CDs-DVDs	2	14,3
Πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης e-class	2	14,3
Άλλο (π.χ. Άρτεμις)	8	37,1

Συμπεράσματα 2

- Έλλειψη στατιστικών στοιχείων για τους χρήστες με προβλήματα όρασης (87%)
  - Η πλειοψηφία των ΔΤ σχεδιάστηκε χωρίς τη χρήση προτύπου προσβασιμότητας (91,3%)
-

Πίνακας 3: Αιτίες έλλειψης πρότυπου προσβασιμότητας κατά το σχεδιασμό του ΔΤ

	Απαντήσεις	Ποσοστό %
Άγνοια	6	28,6
Έλλειψη εκπαίδευσης	4	19
Δεν υπήρξε ανάγκη	4	19
Έλλειψη χρόνου	4	19
Κόστος	3	14,3
Έλλειψη ενδιαφέροντος	3	14,3
Έλλειψη συνεργασίας	2	9,5
Ο ΔΤ δεν είναι σημαντικός	2	9,5
Missing	3	14,3

Συμπεράσματα 3

- Απουσία λογισμικών βοηθητικής τεχνολογίας (78,3%)
- Έλλειψη απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής (79,9%)
- Έλλειψη υλικού για τυφλούς (73,9%)
- Οι βιβλιοθηκονόμοι/πληροφορικοί πιστεύουν ότι οι ΔΤ των βιβλιοθηκών του:
  - Είναι φτωχοί σε περιεχόμενο – είναι στατικοί (47,8%),
  - Έχουν κακή δομή (43,5%),
  - Το αισθητικό αποτέλεσμα είναι φτωχό και είναι σχεδιασμένοι χωρίς φαντασία (21.7%),
  - Το 13% πιστεύει ότι ο ΔΤ της βιβλιοθήκης τους δεν έχει σχεδιαστικά λάθη ή ελλείψεις

Εργαλεία ελέγχου προσβασιμότητας

- Ανάλυση δικτυακών τόπων ή στατικών ιστοσελίδων για τη συμμόρφωσή τους με κάποιο πρότυπο προσβασιμότητας
  - Γενικός έλεγχος ή συγκεκριμένα θέματα προσβασιμότητας
  - Online ή “φόρτωση” στον Η/Υ του χρήστη
  - Bobby, Cynthia Says, WebXACT, A-Prompt, Visccheck, κ.α.
-

Έλεγχος προσβασιμότητας των ΔΤ όλων των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

- Χρήση του εργαλείου WebXACT μετά από πιλοτική εφαρμογή αρκετών εργαλείων
  - Επιλέχθηκαν και ελέγχθηκαν οι ιστοσελίδες: Αρχική, OPAC, Ηλεκτρονικά περιοδικά και Βάσεις δεδομένων.
  - Έλεγχος 84 ιστοσελίδων (37 αρχικές ιστοσελίδες, 12 ιστοσελίδες OPAC, 18 ιστοσελίδες ηλεκτρονικών περιοδικών και 17 ιστοσελίδες βάσεων δεδομένων)
-

WebXACT Accessibility Tool

<http://webxact.watchfire.com/>

- Το WebXACT ελέγχει μεμονωμένες ιστοσελίδες για θέματα:
  - **Γενικών στοιχείων** (Ιδιότητες ιστοσελίδας, περίληψη μεταδεδομένων, κ.λπ.)
  - **Ποιότητας** (Ελαττώματα ιστοσελίδας, αναζήτηση και πλοήγηση, συμβατότητα φυλλομετρητών, κ.λπ.)
  - **Προσβασιμότητας** (Σφάλματα και ενστάσεις που αφορούν στα τρία επίπεδα προτεραιότητας των κατευθυντήριων γραμμών του WAI)
  - **Ασφάλειας του περιεχομένου** (Κωδικοποίηση ιστοσελίδας, αριθμός cookies, κ.λπ.)
-

Το εργαλείο WebXACT

Watchfire WebXACT - Microsoft Internet Explorer

Αρχείο Επεξεργασία Προβολή Αγαπημένα Εργαλεία Βοήθεια

Πίσω Αναζήτηση Αγαπημένα

Διεύθυνση http://webxact3.watchfire.com/report.asp?t=0 Μετάβαση Συνδέσεις

watchfire WEBXACT

Check another page:

[Show Advanced / Accessibility Options](#) [Terms of use](#)

Results for <http://www.hlss.mmu.ac.uk/infocomms/>
Page last checked on Fri 27/10/2006 at 2:20am.

General Quality Accessibility Privacy [Expand All](#) | [Collapse All](#)

Quality This page has no issues	Accessibility <table border="1"><thead><tr><th>Guideline</th><th>Status</th></tr></thead><tbody><tr><td>W3C WCAG P1</td><td></td></tr><tr><td>W3C WCAG P2</td><td></td></tr><tr><td>W3C WCAG P3</td><td></td></tr></tbody></table>	Guideline	Status	W3C WCAG P1		W3C WCAG P2		W3C WCAG P3		Privacy To measure compliance with privacy policy, Watchfire WebXM can check for privacy statement links. (Learn more)	Traffic To help prioritize site repairs, Watchfire WebXM can integrate traffic data with scan results. (Learn more)	User Feedback To help prioritize site repairs, Watchfire WebXM can integrate user feedback with scan results. (Learn more)
Guideline	Status											
W3C WCAG P1												
W3C WCAG P2												
W3C WCAG P3												

Properties

File size:	9.87 kB
Total download size:	30.79 kB / 00:00:04 on 56.6 connection
File (MIME) type:	text/html
Last updated:	Date and time of last update not available
Clickstream information:	Watchfire WebXM can indicate if this page is on a top clickstream. (learn more)
Number of page exits	Watchfire WebXM can indicate the number of visitors who exited your site at this page. (learn more)

Metadata Summary

Title:	Department of Information and Communications - Manchester Metropolitan University, MMU
Author:	Richard Wiseman
Description:	The Department of Information and Communications at the Manchester Metropolitan University (MMU), UK. Includes course, research and contact

Now that you've tried **WebXACT** on a page, find out how Watchfire can help your entire site!

To learn more, choose a product:

-
-
-

Internet

έναρξη Watchfire WebXACT ... EN 2:44 πμ

Συμπεράσματα από τον έλεγχο με το εργαλείο WebXACT

- Η πλειοψηφία των ιστοσελίδων περιλαμβάνει ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης αν και αυτές ποικίλλουν από 0 ημέρες έως 3 χρόνια
- Έλλειψη μεταδεδομένων για το σύνολο των ιστοσελίδων (εκτός από τον τίτλο)
- Σωστή λειτουργία των συνδέσμων
- Απουσία ετικετών Alt για τα γραφικά και δεδομένων ύψους και πλάτους για τα στοιχεία των ιστοσελίδων
- Ελάχιστα λάθη προσβασιμότητας στο πρώτο επίπεδο προτεραιότητας (τα λάθη του πρώτου επιπέδου είναι τα πιο σημαντικά και πρέπει να διορθώνονται υποχρεωτικά)

Γενικά Συμπεράσματα

- Ιδιαίτερα θετικά τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση των ΔΤ – Ικανοποιούνται τα κριτήρια που τέθηκαν
  - Οι βιβλιοθήκες δίνουν ολοένα και μεγαλύτερη προσοχή στην παρουσία τους στο Διαδίκτυο
  - Οι ΔΤ των βιβλιοθηκών παρέχουν ένα σημαντικό αριθμό ηλεκτρονικών υπηρεσιών
  - Αρκετά ικανοποιητικός ο έλεγχος προσβασιμότητας με το WebXACT – Κύρια προβλήματα η έλλειψη μεταδεδομένων και στοιχείων περιγραφής για τα γραφικά
  - Άγνοια σε θέματα προσβασιμότητας
  - Έλλειψη μέριμνας για τους χρήστες με προβλήματα όρασης
  - **Υπάρχει εμφανής διαφορά ποιότητας μεταξύ των ΔΤ των ΑΕΙ και των ΤΕΙ**
-

Προτάσεις

- Ευαισθητοποίηση σε θέματα που αφορούν τους χρήστες με προβλήματα όρασης
  - Εμπλουτισμός των ΔΤ με μεγαλύτερο αριθμό πληροφοριών και υπηρεσιών
  - Συνεχής έλεγχος προσβασιμότητας των ΔΤ
  - Διόρθωση των λαθών των ΔΤ σε επίπεδο σχεδιασμού
  - Εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα σχεδιασμού και προσβασιμότητας
  - Συμμετοχή όλου του προσωπικού στα διάφορα στάδια σχεδιασμού και ανάπτυξης των ΔΤ
  - Μελλοντικές έρευνες
-

Επίδειξη προγραμμάτων

- Text only
  - <http://www.hlss.mmu.ac.uk/infocomms/>
  - <http://www.cerlim.ac.uk/>

  - Accessibility
  - <http://webxact.watchfire.com/>
  - <http://www.readspeaker.com/>
  - <http://www.lincolnshire.gov.uk/section.asp?catId=7241>
-

**Έρευνα για την προσβασιμότητα των τυφλών
και των ατόμων με περιορισμένη όραση στους
Δικτυακούς Τόπους των Ελληνικών
Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών**

Δρ. Γαρουφάλλου Εμμανουήλ

Κολοβού Ευαγγελία

Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης,
ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης

E-mail: garoufallou@yahoo.co.uk